

Jona 2 – Opgeslokt

- Lezing: Jona 2:1-11

²De HEER liet Jona opslokken door een grote vis. Drie dagen en drie nachten zat Jona in de buik van de vis. ²Toen begon hij in de buik van de vis tot de HEER, zijn God, te bidden:

³In mijn nood roep ik de HEER aan
en hij antwoordt mij.

Uit het rijk van de dood schreeuw ik om hulp –
u hoort mijn stem!

⁴U slingerde mij de diepte in, naar het hart van de zee.

Door kolkend water ben ik omgeven,
zwaar slaan uw golven over mij heen.

⁵Ik dacht: Verstoten ben ik, verbannen uit uw ogen.

Maar eens zal ik opnieuw
uw heilige tempel aanschouwen.

⁶Het water stijgt tot aan mijn lippen,
muren van water storten op mij neer,
zeewier om mijn hoofd verstikt mij.

⁷Ik zink tot de bodem, waar de bergen oprijzen,
naar het rijk dat zijn grendels voorgoed achter mij sluit.

Maar u trekt mij levend uit de dood omhoog,
o HEER, mijn God!

⁸Nu mijn levensadem mij verlaat
roep ik u aan, HEER,
en mijn gebed komt tot u
in uw heilige tempel.

⁹Zij die armzalige afgoden vereren,
verlaten u, trouwe God.

¹⁰Maar ik zal mijn stem in dank verheffen
en u offers brengen;
mijn geloften los ik in.

Het is de HEER die redt!

¹¹Toen, op bevel van de HEER, spuwde de vis Jona uit op het land.

Preek

Lieve mensen,

Op de een of andere manier worden we allemaal wel opgeslokt door iets. Ingekapseld. Dat iets je zo bezighoudt, dat het je gedachten vult, je gevoelens beheerst en je nachtrust kost. Het begint vaak klein. Een verslaving bijvoorbeeld, die begint met één keertje. Eén keer rustgevend medicijn, één keer een borrel te veel, één keer een opmerking dat je te dik bent. Dat dan aansluit bij je eigen

gevoel dat je tóch al had. En bij het heersende beeld van perfectie. En zomaar raak je ingekapseld. En weet je niet hoe je er uit moet komen.

Als je merkt dat het jou helpt om te pleasen. Als je door hard werken je zelfwaarde opkrikt. Als je door keurig leven complimenten van anderen ontvangt. Als Netflix je een heerlijke parallelle wereld oplevert. Of gamen. In het groot en in het klein kun je op een positie komen dat je niet meer terug kan. Dat je zomaar opgeslokt wordt. Door de zorg om of voor je gezin. Door de schulden die je opgebouwd hebt en waar je maar niet uit komt. Door je verlangen dat je verteert. Naar een relatie, naar kinderen, naar werk, naar betekenisvolle momenten. Angst kan ook zo'n diep intense emotie zijn. Bang voor de toekomst, bang voor verlies, bang om de controle kwijt te raken, bang voor de dood, voor lijden en ga zo maar door. Al die dingen die je kunnen opslokken. Zomaar gaat het je dag en je nacht beheersen. En je zinkt steeds verder.

Jona maakt dat ook mee. Het wordt beschreven als een gestage gang naar beneden. Hij daalt af naar Tarsis, hij daalt af in het schip, hij daalt af in een diepe slaap, hij daalt af in de zee en in de vis verdwijnt hij naar de bodem. Van aangesproken worden door God – bijna hemels –, naar wegzinken in de diepte van de duisternis – een helse ervaring –. Op de vlucht voor God raakt hij steeds meer ingekapseld in de afstand die hij kiest. Het begon met een eerste stapje bij de Heer vandaan. En nu ligt hij daar in het diepe donker.

En dan gebeurt er een wonder. Het grootste wonder is niet, dat er een vis is, die Jona opslokt en naar de bodem meeneemt. Ik vind dat eigenlijk geen discussie waard. Daar gaat het hier helemaal niet om. Het grootste wonder is niet die vis. Nee, het grootste wonder is, dat God Jona niet alleen laat. Hoe ingekapseld je ook raakt, God laat je niet alleen. Ook niet als jouw verslaving een vlucht is bij hem vandaan.

Mensen laten je vallen. Dat zie je ook bij Jona. En die zeelui, dat waren geen slechte mensen. Integendeel zelfs. Ze doen er alles aan om Jona niet overboord te zetten. Ze gooien eerst al hun handel de zee in. Dan roeien ze uit alle macht om het leven van Jona te redden. Maar uiteindelijk laten zelfs goede mensen je los. Kiezen ze voor hun eigen hachje. Laten ze jou in je verslaving rondtobben. En vaak kunnen ze ook niet anders hè. Zouden ze betrokken blijven, dan gaan ze er zelf aan kapot.

En het bijzondere is: God gaat er ook aan kapot. En toch laat hij je niet vallen. Jona werd voor dood opgepikt door een vis. Nog dieper ging het. Jona zingt wat hij dacht: nu is het gedaan. Nooit zal ik meer verbinding met God hebben. Maar dan ken je God nog niet. Zelfs dan kan hij je nog bereiken. Hoe ingekapseld je ook bent. Hoe opgeslokt door wat dan ook je je voelt. Dat je er niet meer bovenuit kan kijken. Geen licht meer ziet. God is daar ook.

Dat zie je doordat Jona gaat bidden. En zelfs danken. Dat lukt hem niet uit zichzelf. Het enige gebed was misschien een schreeuw van angst. Zoals hij aan het begin zegt. En God antwoordt meteen. God laat merken dat hij er is. Zelfs in de diepte van de dood. De ademloze duisternis. God laat Jona weten dat hij niet alleen is. Geeft hem woorden in de mond.

En die woorden, die zijn ook profetisch. Over het allerlaatste stukje wordt wel eens gezegd: dat is dé samenvatting van heel de Bijbel. *Het is de HEER die redt*. Een zin met enorm veel impact. Want de naam van God, JHWH. – betekenis: ik ben er, ik zal er zijn – die naam van God wordt in één adem genoemd met die van Jezus. Redding is verwant aan redder. Er staat iets als: Jehoshua. Jozua in het

eerste deel van de Bijbel. Jezus in het Nieuwe Testament. De naam van Jezus valt hier dus. In dit ene zinnetje vat Jona dus de hele Bijbel samen. God die er zal zijn, die belooft dat hij redt. Hij zal dat ook doen door Jezus. En dát is waarom God, zelfs als je helemaal opgeslokt bent. En geen idee hebt van richting of bevrijding. Geen hand voor ogen ziet en doodloopt in je leven. Dat is waarom God zelfs dan nooit ver weg is.

Ik zei net iets vreemds, misschien. Mensen laten je vallen omdat ze er anders aan kapot gaan. God laat je niet vallen, ook al gaat hij er ook aan kapot. Gaat God er aan kapot? Ja! Want dan denk ik aan dit laatste zinnetje: hoe diep God is gegaan om dicht bij jou en mij te blijven. Jezus daalt af in het diepste duister van de hel. Hij is daar bij Jona. Hij is ook bij jou. Hij wil je redden. Hij wil je bevrijden. Hij is bij jou, ook al merk jij hem niet op. Misschien wel omdat het te donker is om ook maar iets goed te zien. Hij is bij je. Hij heeft weet van jouw duisternis. Hij weet wat het is om opgeslokt te worden. Ingekapseld door lijden. Opgeslokt door de dood.

Niet voor niets gebruikt Jezus in Matteüs 12 het voorbeeld van Jona in de vis. Om aan te geven hoe zijn leven zal eindigen.

Slide Jullie vragen om een teken. Maar het enige teken dat jullie krijgen, is het voorbeeld van de profeet Jona. ⁴⁰Jona zat drie dagen en drie nachten in de buik van een grote vis. Net zo zal de Mensenzoon ook drie dagen en drie nachten diep in de aarde zijn. (Mat.12)

Jezus verbindt hier zijn leven en sterven met die donkere episode in Jona's leven. En geeft zo ook jouw opgeslokt zijn betekenis. Je bent niet alleen. Jezus is er om je te redden. Roep maar, schreeuw het maar uit. Hij wil je bevrijden.

Zoals ook Jona bevrijd wordt. Uitgespuugd kan hij opgelucht ademen. God gaat hem een nieuwe kans geven. Heeft hij iets geleerd? We gaan het zien. Maar voor nu mag onze les in ieder geval zijn: hoe ingekapseld je ook zit. In wat dan ook. Als de omstandigheden over je heen golven. Als je door keuzes of door gebeurtenissen helemaal klem komt te zitten. Als je opgeslokt wordt door je werk, je zorgen, je angst of je verlangens. Of door wat dan ook. Wanhoop niet. Jezus is er bij. Hij wil je bevrijden. Hij hoort je geschreeuw. Weet van je zuchten. Voelt de rillingen die soms langs jouw rug gaan. En hij zal er wat mee doen. Want het is de HEER die redt.

Amen